שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

גמרא · כיתות ז'-ט' · מסכת בבא קמא, דף ב ע"א - ג ע"א

מבחן מסכם: מסכת בבא קמא – ארבעה אבות נזיקין

זמן: 40–45 דקות · 100 נקודות · ענו על כל השאלות. הניקוד כתוב ליד כל שאלה.

חלק א: שאלות בחירה (30 נקודות) – הקיפו את התשובה הנכונה. בכל שאלה תשובה נכונה אחת.

1. מהם ארבעה אבות נזיקין במשנה? **(6 נק')**
   א. השור, הבור, המבעה וההבער ב. קרן, שן, רגל וצרורות
   ג. השור, האש, האדם והגנב ד. הבור, האש, המים והרוח

2. לפי שמואל, מהו "המבעה"? **(6 נק')**
   א. אדם ב. השן (בהמה שאוכלת ומזיקה)
   ג. הבור ד. האש

3. מהו "הצד השווה" שבארבעת האבות לפי המשנה? **(6 נק')**
   א. שיש בכולם רוח חיים ב. שדרכן להזיק, ושמירתן עליך
   ג. שכולם שייכים לשור ד. שכולם כתובים באותו פסוק

4. בדיני טומאה, מה ההבדל בין אב לתולדה? **(6 נק')**
   א. אין שום הבדל
   ב. אב מטמא אדם וכלים, ותולדה מטמאה רק אוכלים ומשקים
   ג. תולדה מטמאה יותר מאב
   ד. אב מטמא רק אוכלים ומשקים

5. שור שנשך – הנזק הוא תולדה של איזה אב? **(6 נק')**
   א. שן ב. רגל
   ג. קרן ד. בור

חלק ב: מונחים, ארמית ומבנה (30 נקודות) – ענו בקצרה ובמילים שלכם.

6. מה ההבדל בין "אב" ל"תולדה" בנזיקין, ואיך הגמרא יודעת מלשון המשנה שיש תולדות? **(10 נק')**

7. במה שונה הבור מהשור? כתבו שני הבדלים לפי הגמרא. **(10 נק')**

8. בנזיקין, האם התולדות דינן כמו האבות? כתבו את דברי רב פפא, ותנו דוגמה לתולדה שדינה שונה מהאב שלה. **(10 נק')**

חלק ג: הבנת קטע (25 נקודות) – קראו את הקטע וענו על השאלות.

9. קראו את הקטע מהגמרא:

> גַּבֵּי שַׁבָּת תְּנַן: אֲבוֹת מְלָאכוֹת – אַרְבָּעִים חָסֵר אַחַת. "אָבוֹת" – מִכְּלָל דְּאִיכָּא תּוֹלָדוֹת, תּוֹלְדוֹתֵיהֶן כַּיּוֹצֵא בָּהֶן; לָא שְׁנָא אָב – חַטָּאת, וְלָא שְׁנָא תּוֹלָדָה – חַטָּאת; לָא שְׁנָא אָב – סְקִילָה, וְלָא שְׁנָא תּוֹלָדָה – סְקִילָה. וּמַאי אִיכָּא בֵּין אָב לְתוֹלָדָה? נָפְקָא מִינַּהּ, דְּאִילּוּ עָבֵיד שְׁתֵּי אָבוֹת בַּהֲדֵי הֲדָדֵי, אִי נָמֵי שְׁתֵּי תּוֹלָדוֹת בַּהֲדֵי הֲדָדֵי – מְחַיַּיב אַכָּל חֲדָא וַחֲדָא; וְאִילּוּ עָבֵיד אָב וְתוֹלָדָה דִּידֵיהּ – לָא מְחַיַּיב אֶלָּא חֲדָא.
>
> גמרא, בבא קמא ב ע"א (נוסח ספריא, כמו בדף השיעור)

א. כמה אבות מלאכות יש בשבת, ואיך הגמרא מוכיחה שיש גם תולדות? **(8 נק')**

ב. האם בשבת יש הבדל בעונש בין מי שעשה אב לבין מי שעשה תולדה? הסבירו לפי הקטע. **(8 נק')**

ג. "ומאי איכא בין אב לתולדה?" – מה הנפקא מינה? הסבירו את שני המקרים. **(9 נק')**

חלק ד: שאלת חשיבה (15 נקודות)

10. "ושמירתן עליך": התורה מטילה על אדם אחריות על מה ששייך לו. האם לדעתכם אדם צריך להיות אחראי גם לנזק שהוא לא עשה בידיים, למשל נזק שגרם הכלב שלו, האופניים שהשאיר במעבר או המנגל שהדליק? נמקו, ותנו דוגמה וקשרו אותה לאחד מארבעת האבות. **(15 נק')**